

MIGRACE ZE SUBSAHARSKÉ AFRIKY DO EVROPSKÉ UNIE SE ZAMĚŘENÍM NA NIGÉRII A ČESKOU REPUBLIKU

JAN PROUZA

SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ

Od r. 2016 se Afrika stala největším zdrojem nelegální migrace do zemí EU a vzhledem ke geografické blízkosti a nejvyššímu tempu přírůstku populace na světě lze předpokládat, že si Afrika toto prvenství nejen udrží, ale bude svůj pomyslný náskok před ostatními regiony podstatně zvyšovat.

Současně s prudkým nárůstem africké populace dochází k úbytku a stárnutí té evropské a na migraci z Afriky tak lze pohlížet nejen jako na hrozbu, ale také (či především) jako na příležitost. Drtivá většina migrantů totiž odchází z ekonomických důvodů a neúčinnějším způsobem, jak migraci zvládat a jak z ní i profitovat, je proto podporovat tvorbu pracovních příležitostí přímo v Africe a zvyšovat tamější životní úroveň.

Velmi důležitou úlohu přitom sehrává vzdělání, z něhož budou těžit nejen africké ekonomiky, ale skrze řízenou migraci i ty evropské, českou nevyjímaje. Migraci je opravdu možné smysluplně řešit jen v zemích původu. Není to však možné skrze rétorická cvičení a prázdné floskule, ale pouze skrze konkrétní a intenzivní podporu české rozvojové spolupráce, projektů B2B či joint ventures a humanitární pomoci.

V obecné rovině je nutné začít intenzivně koordinovat politiky jednotlivých gesčních ministerstev a dalších aktérů, více komunikovat úspěchy i smysluplnost výše uvedených aktivit a změnit rámování migrace z vnější hrozby na vnější i vnitřní příležitost.

ÚVOD

Migrační toky mezi subsaharskou Afrikou (SSA) a zeměmi EU jsou tradiční součástí vzájemných vztahů mezi těmito regiony přinejmenším od šedesátých let 20. století, kdy většina států SSA získává svoji nezávislost. Od té doby však počet obyvatel SSA vzrostl téměř pětinásobně (z 221 mil. na více jak 1 mld. osob) a v r. 2050 by měl dosáhnout dvojnásobku současného počtu (2,1 mld.). Ačkoliv je tamější hustota zalidnění velmi nízká (v průměru 45 osob na km², což je téměř 2,5krát méně, než činí průměr EU) a mohlo by se tak zdát, že nárůst africké populace nepředstavuje žádnou velkou výzvu z hlediska prostoru, je tomu právě naopak.

Předně, již v současnosti mají některé velmi lidnaté země vyšší densitu, než je průměr EU. S rostoucí populací nutně roste i objem spotřebovaných potravin, který se navíc zvyšuje i s rostoucí kupní silou africké populace. Dlouhodobě však nebude možné sanovat rostoucí spotřebu rozšiřováním zemědělské půdy, neboť v současnosti nevyužitá půda bude sloužit k výstavbě obydlí či infrastruktury a další bude získávána masivním odlesňováním, které bude mít katastrofální následky pro lokální i globální klima. Kvalita životního prostředí je přitom jedním z velmi podstatných motivů, jež nutí lidi migrovat za lepšími podmínkami (viz např. současná diskuse o pojmu „environmentální uprchlík“). Ačkoliv je demograficko-geografická situace velmi důležitá pro budoucnost migračních toků ve světě, není zdaleka jediným faktorem – velmi významné jsou i další aspekty kvality života, jako např. dostupnost energií, zdravotnické péče či vzdělání.

Pokud se významná část africké populace v budoucnu rozhodne opustit své domovy v důsledku (nejen) výše uvedených faktorů, je nasnadě, že primárním cílem bude EU, která je bohatá, geograficky nejbližší, klimaticky příznivější, a která má navíc dlouholetou historii v přijímání afrických migrantů, již se v ní díky tomu mohou opírat o existující příbuzenské, klientelistické či jinak solidární sítě a vazby.

Migrace ze SSA do EU představuje jednu z klíčových výzev pro oba tyto regiony a pro její zvládnutí je nutná kooperace a koordinace politik jednak mezi EU a SSA (potažmo Africké unie) a jednak mezi jednotlivými africkými a evropskými státy. Cílem tohoto policy paperu je proto (1) analyzovat trendy v SSA, které mají významný vliv na migraci a její hlavní směry; (2) zhodnotit současnou strategii ČR v oblasti migrace ze SSA; a (3) navrhnout doporučení pro tvorbu budoucích politik v této problematice.

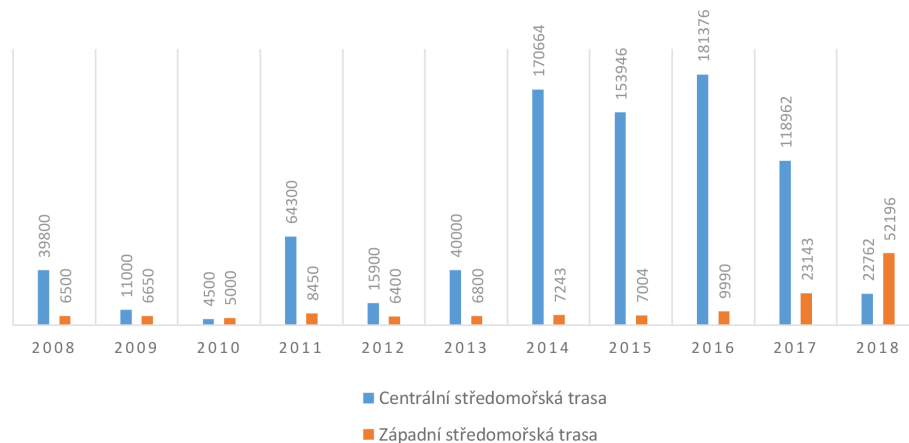
SMĚRY MIGRACE ZE SUBSAHARSKÉ AFRIKY

V současnosti existují dle údajů Frontexu dvě hlavní migrační trasy ze SSA – *Západní středomořská* a *Centrální středomořská*. Tyto trasy se liší v počtu migrantů, již je využívají, v zemích jejich původu a tím často i v důvodech, které je k tomu vedou.

Západní trasa sloužila tradičně především Alžířanům a Maročanům, kteří odcházeli do Evropy z ekonomických důvodů, postupem času se však jejich podíl na této trase snižuje ve prospěch migrantů ze států SSA. V r. 2017 tuto trasu využilo celkem 23 143 migrantů, což představuje více jak 130% nárůst ve srovnání se stejným obdobím v r. 2016, kdy se počet migrantů pohyboval okolo 10 000.

Tento nárůst by však byl ještě mnohem vyšší, kdyby se zúčastněné vlády (zejména Maroko či Senegal) nerozhodly aktivně potírat pašeráctví. I přes dílčí úspěchy prudký nárůst počtu migrantů na této trase pokračuje – od ledna do listopadu 2018 ji využilo 52 196 migrantů, což představuje zhruba podobný nárůst (130%) jako v předchozím roce a ve srovnání s r. 2016 se tak počet migrantů na této trase více jak zpětinasobil! Nejvíce migrantů na této trase pochází z Maroka (21 %), Guineje (11 %), Mali (8 %) či Alžírsko (7 %).

**GRAF 1: HLAVNÍ TRASY ILEGÁLNÍ MIGRACE Z AFRIKY
2008–2018**

Zdroj: Autor dle Frontexu.

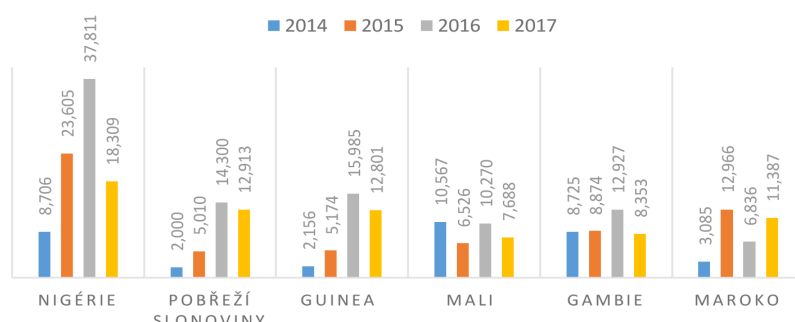
Dlouhodobě dominujícím kanálem ilegální migrace z Afriky do EU byla centrální středomořská trasa, kde od ledna do září 2017 došlo podle odhadů Frontexu až k 93 % všech případů ilegálního překročení hranic EU. Dosavadního vrcholu dosáhla tato trasa v r. 2016, kdy ji využilo více jak 180 000 nelegálních migrantů. Od té doby však její využívání prudce klesá, zvláště pak v r. 2018, kdy byl pokles téměř pětinasobný oproti r. 2017 (viz Graf 1). K zásadnímu zlomu na této trase došlo již v červenci 2017 – od ledna do června zde počet ilegálních migrantů ve srovnání se stejným obdobím v r. 2016 sice vzrostl (v souhrnu o 19 %), ale od července do října počet naopak rapidně poklesl. Zatímco v červenci 2016 tak bylo např. detekováno zhruba 25 400 migrantů, o rok později už to bylo „jen“ 10 161. Prudký pokles pokračoval i v r. 2018, kdy od ledna do listopadu tuto trasu využilo necelých 23 000 migrantů, což je méně než polovina ve srovnání s prudce rostoucí západní středomořskou trasou (viz Graf 1)! Nejčastějšími migranty na této trase v r. 2018 byli občané Tuniska (22 %), Eritrey (15 %), Súdánu (9 %), Pákistánu (7 %) a Nigérie (6 %).

Současným trendem je tak prudké oslabování centrální středomořské trasy, a naopak posilování té západní. Příčiny lze hledat zejména v postupné celkové stabilizaci Libye a v aktivních krocích libyjské vlády (např. ukončení vydávání příjezdových víz občanům Egypta, Maroka, Súdánu, Sýrie, Bangladéše aj.), pobřežní strážce či armády vedené gen. Haftarem. Významný podíl na sledovaném poklesu však měla i zákonná opatření přijatá Nigerem, která omezila počet migrantů ze západní Afriky a odklonila jejich tok přes Alžírsko. Významnou roli mají jistě i externí faktory, jako je zejména postupná stabilizace situace v Sýrii.

PROFILY MIGRANTŮ A PŘÍČINY MIGRACE

Od r. 2016, kdy se EU dohodla s Tureckem na spolupráci v boji proti ilegální migraci ze Sýrie, stoupl podíl migrantů z Afriky téměř na dvě třetiny z celkových 205 000 ilegálních migrantů, jež v r. 2017 přišli na území EU. Patřili mezi ně zejména obyvatelé Nigérie (9 %), Pobřeží slonoviny (6 %), Guiney (6 %), Maroka (6 %), Gambie (4 %) a Mali (4 %). Počty migrantů z jednotlivých zemí se však meziročně značně proměňují (viz Graf č. 2), což reflektuje celou řadu domácích (*push*) i vnějších (*pull*) faktorů.¹

GRAF 2: ILEGÁLNÍ PŘEKROČENÍ VNĚJŠÍCH HRANIC EU – NEJVĚTŠÍ ZDROJOVÉ ZEMĚ V AFRICE 2014–2017

Zdroj: Autor dle Frontexu.

Důvody pro migraci se u jednotlivců pochopitelně liší, lze však identifikovat určité obecné rysy a trendy. Podle průzkumu *Processing Personal Data for Risk Analysis* – PeDRA (kterého se v r. 2017 účastnilo více jak 3500 respondentů-migrantů) je téměř pro polovinu migrantů (45 %) rozhodující ekonomická situace. Konkrétně špatná ekonomická situace v zemích původu (vysoká nezaměstnanost, slabý či žádný ekonomický růst, nedostatek ekonomických příležitostí) tváří v tvář vysoké úrovni blahobytu, sociálnímu systému a ekonomickým příležitostem v cílových zemích, tj. v „západních“ zemích EU. Druhým nejvýznamnějším faktorem (16 % migrantů) jsou bezpečnostní důvody, zejména konflikt v regionu či jiné politické důvody, jež migranty nutí hledat azyl v Evropě. Dominance ekonomických faktorů je typická pro západní, resp. centrální středomořskou trasu (58 %, resp. 45 % respondentů), kdežto pro východní středomořskou trasu je rozhodujícím faktorem bezpečnost (68 %). Nejčastějšími migranty jsou mladí lidé od 18 do 35 let (86 %), jež jsou svobodní (65 %) a v drtivé většině se jedná o muže (89 %). Oproti často se vyskytujícím předsudkům je jen 5 % z nich negramotných, 29 % má základní vzdělání, 42 % středoškolské a 13 % dokonce univerzitní. Téměř všichni migranti již mají v Evropě známé či příbuzné, což představuje významný *pull* faktor ve volbě cílové destinace, kterými jsou tradičně Itálie, Německo, Francie, Španělsko či Velká Británie.

¹ *Push* faktory jsou faktory, které nutí obyvatele určitého státu opustit své dosavadní bydliště či dokonce vlast. *Pull* faktory je přitahují do nového bydliště či země pobytu. V obou případech se nejčastěji jedná o ekonomickou a/nebo bezpečnostní situaci.

Profil migrantů ze SSA do značné míry koresponduje s výše uvedeným obecným popisem. Podle průzkumů PeDRA mezi 144 migranty z Guiney bylo 142 mužů, více jak polovina z nich byla ve věku 18–20 let, 80 % z nich bylo svobodných a pro více jak 75 % představovala ekonomická situace hlavní *pull* i *push* faktor. Dalším významným *push* faktorem byl probíhající konflikt v regionu (30 %). Převažující ekonomické faktory jsou však subjektivní a relativní – dlouhodobě vyrovnaný a vysoký počet nelegálních migrantů odchází např. i z Gambie – za sledované období v průměru více jak 9500 ročně, což je o půl tisíce více než v případě Guiney (viz Graf č. 2). Ta je přitom více jak šestkrát lidnatější (13 mil. vs. 2 mil.), má o 300 USD menší HDP (1280 vs. 1570 USD) a věk dožití je zde o 6 let kratší (61,9 vs. 67,8).

Migranti, kteří se dostanou na hranice EU, a jsou tak předmětem výše uvedených studií, představují však jen pomyslnou špičku ledovce. V r. 2017 uskutečnilo Pew Research Center průzkum v šesti největších zdrojových zemích migrace do EU a USA (JAR, Ghana, Nigérie, Keňa, Senegal a Tanzanie), z něhož vyplynulo, že nejméně 40 % tamějších obyvatel by odešlo do jiné země, pokud by měli příležitost a dostatek prostředků, a v případě Nigérie a Ghany to bylo dokonce 75 %! Za nejčastější důvod je uváděna vysoká nezaměstnanost, nízké mzdy či probíhající konflikty a nestabilita v regionu. V Senegal, Ghaně či Nigérii více jak třetina respondentů odpověděla, že v nadcházejících pěti letech plánují odejít do USA či EU. Tyto výsledky jsou přitom srovnatelné s dlouhodobými výsledky průzkumů veřejného mínění, jež provádí Afrobarometr či Gallup a jež ukazují, že země SSA vykazují celosvětově největší podíl populace, která se chce odstěhovat do jiné země. Podle OSN však drtivá většina migrantů (80 %) v SSA odchází do jiných zemí v rámci SSA. Rostoucí počty emigrantů z Afriky je také nutné brát v relaci k rostoucí populaci – zatímco tak v posledních deseti letech absolutní počet lidí odcházejících z Afriky roste, jejich procentuální podíl na tamější populaci je dle AU jedním z nejnižších na světě. Současná situace, kdy čtyři z pěti Afričanů migrují pouze v rámci svého kontinentu, se však může v budoucnosti zásadně proměnit, a to vzhledem k očekávaným klimatickým změnám (zejména rozšiřování pouští, eroze půdy, znečištění vodních toků a oceánů, růst teploty atd.) a prudkému nárůstu populace doprovázenému vnitrostátní migrací do megapolí a dosud obyvatelných oblastí, které však již nyní vykazují velmi vysokou hustotu tváří v tvář téměř neexistující základní infrastruktuře.

ILUSTRATIVNÍ PŘÍKLAD: Nigérie

Nigérie je nelidnatější zemí SSA, jejíž počet obyvatelstva se pro r. 2018 odhaduje na 197 mil. a do r. 2050 by se tento počet měl zdvojnásobit na bezmála 400 mil. Nigérie se tak stane třetí nelidnatější zemí světa, kde bude navíc hustota osídlení okolo 420 osob na km² (tj. více jak trojnásobek density v ČR). V té době se bude počet mladých mužů od 20 do 35 let, u kterých je největší pravděpodobnost migrace, pohybovat okolo 51 mil. (dnes jich je necelých 23 mil.). Nigérie je současně i největší zdrojovou zemí migrace ze SSA – v zemích EU, Norsku a Švýcarsku žije nyní zhruba 400 000 Nigerijců – a je také zemí, kterou by podle Pew Research Center opustilo až 74 % obyvatel, pokud by k tomu měli příležitost a prostředky. Jak jsme uvedli výše, nejdůležitějším motivem je špatná ekonomická situace ve zdrojové zemi, a i když Nigérie patří mezi nejbohatší země SSA, není

v jejím případě příliš důvodů k optimistickému pohledu na budoucí ekonomický vývoj. Předně, i když má vcelku vysoké HDP na hlavu (1968 USD), podle Africké rozvojové banky ve skutečnosti žije 80 % populace za méně než 2 USD na den, tedy pod hranicí extrémní chudoby. Zhruba polovina populace žije v rurálních oblastech, kde se věnuje zemědělství. To je však čím dál tím více zužováno nedostatkem půdy a vody, navíc dochází čím dál k intenzivnějším a častějším střetům mezi farmáři a pastevci, v jejichž důsledku umírá více lidí než v důsledku bojů s Boko Haram. Všechny tyto problémy budou vzhledem k populačnímu boomeru v blízké budoucnosti nabírat na intenzitě a s tím i migrace.

Značným problémem Nigérie jsou rovněž velice rozvinuté národní i mezinárodní sítě organizovaného zločinu. Díky nim jsou každoročně prodávány tisíce žen od 13 do 24 let do otroctví v Evropě a také se významně podílejí na velmi nízké efektivitě vyhošťování ilegálních migrantů z Nigérie pobývajících v zemích EU, včetně ČR.²

STRATEGIE ČR PRO MIGRACI ZE SUBSAHARSKÉ AFRIKY

Největší důraz kladou čeští představitelé na *vnější dimenzi migrace*, a to zpravidla v podobě floskule „řešit migraci v zemích původu“. Tento akcent má jistě své racionální kořeny, do velké míry je však i reakcí na české odmítání kvót na přerozdělování migrantů v rámci zemí EU. Tím, že se migrace rámuje primárně jako vnější problém a bezpečnostní hrozba, se politici jednak vyvazují z vysvětlování kroků, jež jsou nesolidární vůči partnerům z EU, a jednak i z širší debaty o principech integrace cizinců či např. hlubší internacionalizaci českého vzdělávacího systému či trhu práce. Koncepční politiky v těchto oblastech by totiž vyžadovaly značné úsilí a vložení významného politického kapitálu, které by se vzhledem k dosavadnímu zarámování migrační politiky s největší pravděpodobností nevyplatilo, rozhodně v horizontu jednoho či dvou volebních období. Takový přístup je však značně krátkozraký, jak ukazuje např. současný problém s nedostatkem zaměstnanců i dlouhodobé demografické trendy stárnutí populace a úbytku její práceschopné části (v r. 2050 bude např. v EU více jak třetina populace starší 60 let). Navíc, podle Světové banky téměř všechny empirické studie dokazují, že zvýšená mobilita pracovních sil vede vedle vyšších příjmů imigrantů i k pozitivnímu celkovému vývoji cílových ekonomik.

Hlavním nástrojem pro vnější dimenzi migrace je zejména humanitární pomoc a zahraniční rozvojová spolupráce (ZRS). Oba tyto nástroje jsou realizovány jak dvoustranně (ČR a partnerská země), tak mnohostranně (prostřednictvím EU a mezinárodních organizací). Humanitární pomoc se má zaměřovat primárně na záchranu bezprostředně ohrožených lidských životů, zdraví či důstojnosti, účinně podporovat křehké země s dlouhodobými problémy a zvyšovat jejich odolnost vůči klimatickým změnám i bezpečnostním rizikům. Cílem ZRS je oproti tomu celkový rozvoj partnerských zemí a vzájemných vztahů. Zatímco humanitární pomoc je velmi důležitá pro prevenci náhlých a zpravidla nepředvídatelných migračních toků, ZRS je klíčová pro předcházení či řízení migrace vycházející

² Zaměstnanci zastupitelských úřadů jsou např. vydírání či uplácení, aby nepotvrdili nigérijský původ osob, jež mají být vysídleny, neboť bez jejich ztotožnění nemůže k vysídlení dojít.

z dlouhodobějších a strukturálních příčin. Vzhledem k tomu, že migrace ze SSA do ČR není v současnosti nikterak intenzivní a ročně se pohybuje v řádech nižších stovek, je ZRS ideálním nástrojem pro prevenci masivní a neřízené migrace.

Strategie zahraniční rozvojové spolupráce České republiky 2018–2030 si vytkla za cíl podporovat trvale udržitelný rozvoj partnerských zemí a zvyšovat možnost obživy tamějších obyvatel skrze vytváření pracovních míst (např. podporou projektů B2B), která jsou zde explicitně zmíněna jako vhodný nástroj pro prevenci migrace. V SSA se česká ZRS zaměřuje zejména na prioritní země – Etiopii a Zambii, kde je hlavními oblastmi spolupráce zemědělství, lesnictví, zdravotnictví a vzdělávání. Vedle dvoustranné se ČR aktivně podílí i na mnohostranné ZRS, zejména prostřednictvím fondů a programů EU (např. Svěřenecký fond EU pro Afriku), OSN, UNHCR, OECD, Světové banky aj.

DOPORUČENÍ

- ▶ V krátkodobém horizontu by ČR měla zintenzivnit bilaterální i multilaterální podporu boje proti pašeráctví, obchodu s lidmi a dalším kriminálním aktivitám s tím spojeným. Velký důraz by v tomto ohledu měl být kladen zejména na situaci v Maroku, Alžírsku a Libyi. Stranou zájmu by však neměly zůstat ani skupiny organizovaného zločinu, které působí na území ČR.
- ▶ Je nutné, aby ČR neustále *navyšovala svůj podíl na oficiální rozvojové pomoci*, ke kterému se zavázala v rámci Agendy 2030 – tj. do r. 2030 dosáhnout podílu 0,33 % HND. V r. 2016 tento podíl přitom činil pouhých 0,14 % a v r. 2017 dokonce poklesl na 0,13 %. Tento fakt značně zpochybňuje neustále opakované „zaklínadlo“ o řešení migrace v zemích původu, a tím i celou Strategii migrační politiky ČR.
- ▶ Migrace ze SSA musí být vnímána v *dlouhodobém horizontu*, nikoliv v horizontu jednoho či dvou volebních období, protože současná „krize“ může být vzhledem k demografickému vývoji SSA takřka bezvýznamnou epizodou ve srovnání se situací za 20 let. Tomu musí odpovídat i tvorba koncepcí (viz níže).
- ▶ Demografický vývoj SSA by *měl být rámován primárně jako příležitost*, a to jednak vzhledem ke stárnutí a vymírání české populace, jednak i vzhledem k obrovským ekonomickým příležitostem pro české firmy. Téma migrace by se tak mělo stát součástí diskusí o budoucnosti českého penzijního systému jako jedno z řešení jeho budoucí krize při odchodu „Husákových dětí“ do penze. Vzhledem k profilu migrantů (mladí muži se základním či středoškolským vzděláním) by bylo vhodné podpořit jejich *rychlé vzdělání v učňovských oborech*, s nimiž mají často zkušenosti (viz německý způsob zrychleného uznání neformálních dovedností v rámci učňovských oborů v kombinaci s intenzivními jazykovými kurzy). Podpora takových kurzů by měla hned několik pozitivních dopadů – (1) urychlila by vstup migrantů na pracovní trh, (2) pomohla by vyřešit nedostatečný zájem o učňovské obory a jejich nucené zavírání a (3) zlepšila by mediální obraz migrantů. Ekonomické náklady spojené s těmito kurzy by navíc mohly být sdíleny i s podniky, které se potýkají s nedostatkem zaměstnanců z daných oborů.

► Více jak dekádu proklamovaná slova o diverzifikaci českého exportu by se konečně měla promítnout i do *personálního složení ministerstev ČR* skrze posílení či spíše vytvoření pracovních pozic zabývajících se spoluprací se zeměmi SSA (zejména MPO, MZ, MZe či MŠMT). Pronikání na africký trh je totiž stále mezi českými exportéry vnímáno jako rizikové, panuje o něm celá řada předsudků a pojí se značnou mírou nedůvěry, která je spojena s dlouhotrvajícím nezájmem české vlády o systematickou podporu podnikatelských aktivit v SSA. Absence významnější státní podpory v minulosti nutila české podnikatele spolupracovat s různými zprostředkovatelskými organizacemi (zejm. obchodními komorami), které však často sledovaly spíše své vlastní zájmy než zájmy svých klientů, čímž přispěly k výše zmíněné skepsi vůči africkému trhu.

► Vzhledem k velké úloze autority a reálnému vlivu politických představitelů v afrických politických systémech je nutné, aby se na podpoře českých podnikatelských subjektů aktivně podíleli i vrcholní státní představitelé, kteří dávají jednání klíčovou politickou váhu, prestiž a tím i udržitelnost dojednaných dohod. České podniky přitom mohou nabídnout celou řadu exportních komodit, které vytvoří nová pracovní místa v zemích SSA, výrazně zvýší efektivitu jejich zemědělské produkce (např. zemědělská technika, vodní pumpy a studnařské stroje, stroje na zpracování potravin atd.) či úroveň zdravotní péče. Aktivní roli by mohlo sehrát i MŠMT, které by v synergii s českými podniky mohlo podporovat přenášení poznatků a moderních technologií v rámci učňovského školství.

► Pro efektivní boj s ilegální migrací ze subsaharské Afriky je nezbytná *hlubší koordinace mezi všemi zúčastněnými aktéry*, zejména mezi MZV, MPO, MV, MŠMT, ČRA, EGAP, ale i neziskovým sektorem. V tomto ohledu je naprosto zásadní vypracování *jednotné strategie ČR vůči (subsaharské) Africe*, o které se mluví již několik let bez žádného hmatatelného výsledku. Strategie by jasně vymezovala společné cíle, ale i kompetence a odpovědnost jednotlivých aktérů, včetně průřezových aktivit (inspiraci lze čerpat v zemích západní Evropy, např. ve Španělsku).

► Zahraniční rozvojová spolupráce se v SSA zaměřuje na velmi relevantní oblasti, neboť *zemědělství, vzdělání a podpora B2B projektů* jsou do budoucna klíčové oblasti pro vytváření nových pracovních míst pro stále rostoucí africkou populaci. Pro smysluplnou realizaci ZRS je však také nutné posílit přítomnost našich zastupitelských misí v zemích SSA a zvažovat i rozšíření nízkého počtu prioritních zemí.

► Vzhledem k zásadní úloze vzdělání pro tvorbu pracovních míst by ČR měla *více podporovat spolupráci ve vzdělání* (zejména skrze studentské i akademické mobility) a *odstranit dosud existující absurdní překážky pro hlubší internacionalizaci studia*

na českých středních a vysokých školách (zejména zcela nelogický proces uznávání dokončení středoškolského studia). MŠMT by se mělo začít hlouběji zabývat „internacionalizací doma“, která je v českém školství zoufale podfinancována.

Jan Prouza

Odborný asistent Katedry politologie Filozofické fakulty Univerzity Hradec Králové.

jan.prouza@uhk.cz

PODĚKOVÁNÍ

Tento policy paper je výsledkem aplikovaného výzkumu Ústavu mezinárodních vztahů, v.v.i., v rámci projektu TA ČR ÉTA TL01000432 nazvaného „Migrace z oblasti Blízkého východu, subsaharské Afriky a Asie: geopolitické a bezpečnostní souvislosti, důsledky a doporučení pro ČR“. Koncovým uživatelem tohoto výstupu je aplikační garant projektu Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.